

פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פארהאנדען זיין...

דיעזע בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

Nr. 84, יעדענטער יאהרונג

פעסט, מיטטוואך ה' חשוון ה'ת'רל"ז.

Pest, den 3. November 1875.

שטאטס-סעקרעטער עדוארד האָרן נעשטאָרבען!

אונזערע צום שלום אונזערע פאָרען בלאטטעס אייגענע אונזערע בערעכטונג איז לוי- דער אייגענטומער דער יודישע דעפוטירטע אונד שטאטס-סעקרעטער, הערד עדוארד האָרן, איז נאך איינעם לאנגע אונד שווערע לידערן נעם- טערן אום האלב 6 אורד אבערס געשטאָרבען. וויי בעקלאנגען דען פערלוסט איינעם יודיש- ש'ען געלעהרעטען דער וך וואַיאַהל אין דען יודיש- ש'ען אלס אויך אין דען וועלט-וויסענשאפטען איינ- צייכענען, וויי בערעכטען אין דעם פערעכענען איינען מאַן, וועלכער דורך זיינע הארע שטעלונג אים שטאטטע דעם אינאויסן ווערענדיגען דערע מאכטע, הערד עדוארד האָרן איז וויי ערענענע דעם מיניסטעריום אונטער זינקענדיגן שטאטס- סעקרעטער געוואָרען ער וואַר ארום דער צווייטע פאם מיניסטער, ביא דעם לעצטען דעפוטירטע- וואַהלען וואַרדען ער צום פערעכענען דעפוטירטען אים דער אינאויסן הייפסטארט געוועהלט - אונד נאך 4 טאגע פאָר זינער וואַהל וועלט ער פאָר זינען וועלכען איינע גראַטירטע דערע און וועלכען ער אַפּען אונד ערענען אייגענען דעם האַטטע יאָר-בין יודע - אונד בלייבע יודע!

וויי בערעכטען דען טאָר איינעם טאָנענדיג-על- בער אלס אונטער בחור פאָר זינען היימאט אים וואַנזערטע, עס נאך 40 יודענע שווערעם קאפ- פּע דאָהין בראַכטע, דאס ער אים לאנדע זינער געלעהרעטען הימאט מיטאנע דאס האַטטע פאָר שווערע ערדיכטע - איינע זינען שווער פאָר זיינע ציעלע געשטאָרבען אים! וויי זאָנען איינען שווער פאָר זינעם ציעלע, דען ערעס פאָר 3 טאָגען אייבערען זיך מיניסטער-פּעזינענע טראַ- דאס ער הערן עדוארד האָרן צום האַנדעלעם- מיניסטער בעפאָרדערן ווערדע.

דיא בעכענס בערעכטונג דעם פערעכענע- בענען האבען וויי געלענענטליך זינער וואַהל אין 1855) געבראכט. ער וואַרדע אים יודע 1855 וואַ- וואַנ-נייטשטארט (נייטראַדע קאמיטאט) פאָר פּיאַט- מען יודישען לערערן געבאָרען ער דאס זאָמט ערעס דאס, 51 לעבענע יאהר ערדיכטע אין דער פּיאַטער שייבש שווערע ער הערעכטע אונד וועלט-וויסענשאפטען אונד קעמפּעטען שאַן אים יאהרע 1848 פּיר דיא ווערע-געמאנעפּאָרן אינאונ- נאָרן, נאך דער געוואָרען מיטע ער אים אונד פּערפּאלט זינען הימאט פּערלאַסען, ער הייזטע נאך בייסעל (וויסענשאַטע פאָר בעלען) וואַ ער איינע גראַטע בערעכטונג פּערלאַסען אונד דיא טאכטער איינעם בעלענען אפּשענע אים דעם ווענע דער צווייל-העק הייראטעטע, פאָר בייסעל קאָר ער נאך פּאַרז - אונד דאָס וואַ ער אים שטאָרענדיגע פּאַליטיקע דער ערעטע וועלכער זיך געשטאָרען דען קאָרע נאפּאָלען אונד געווענען. אים יאהרע 1867 וואַרדע אים ערליכט, צוויי נאך אינאונד צו קאמיטען, ווער גענעטע ער איינע דייטשע צייטונג, און וועלכער ער דאָסען ביא דער איינפּורטונג דער אויפּאָרעלישען קאָנערע- שטאטטען נענען דיא געלאַנגען אונד פּיר דיא אייטהאָראַסען קעמפּעטע.

ווערענע זינער קראַנקע וואַרדע ער פאָר אללע צייטען אונד דען בערעכטען שטאטס- מענערן פּאַרעוועהרענע בעזוכט, און דען ווענען סינאגאָגען ליעם מאן פּיר איהן מערמאָלס תּהלים זאָנען, אונד זיין טאָר ערפּאלטע אים בייזיין דער

ווענען חברה קדישאַ-פּאַרשטענע, דיא לויב ווייך ערעס איבערמאָרען שטאטטענען, וויי קאָנען איהם נון צורופּען: אַשרד שינאח נשמתך בטהרה -

איבער דיא לעצטען שטונדען דעם פּער- שטאָרבענען ווייך נאך פּאַלענדיגע ערעהלט: אלס איהן אין ווענער יודישער פּיאַטער וועה- לער פּערקונדעטע, דאס מאן פּיר איהן תּהלים זא- טע, דיא ערווערעטע ער מיט טהרענען אין דען איינען: נעם פּירען מיך, דאס אַך אַלבע אייפּים- טיגע פּירינע אונטער מינען לעבען גליבענע- געזאכטען (אבען) - אלס איהם דער ארעס אין לעצטעם מיטטעל אויף טאָר - אָדער לעבען גענעבען אונד דעם דאס אַלבע נעם דולדען וואַלעטע, דיא זאנעט ער: לאַסעט דאס קונדער! זינען אַך דיא וואַר זא פּערלאַנגען בייך, זא דאָס אַך אַלבע איינעקען, מיט זיך נעהט עס צו ערעט דען אַך פּירען מינע פּירע נעם מעהר, זיך אים קאַלט וועה קאַלט - אַך בון פּערלאַנגען - צו דער לויב, מאכט אונד הער דיא גראַטירטען פּאַר-בערעכטונג: אללע מיניסטער אונד שטאטס- בעקאטען, אללע דעפוטירטע, אללע שטאטטען בעפאָרדערן אונד דיא זאנען אויפּאָרעלישע נע- מינדע ווערען און דערזעלבען טהרענען.

דער „אינענבאד-קאָנגרעס“

אונטער דיעזעם נאמען וואַר הערד בערעכען הענדי שטראַסע בערלין בע- קאנטע, וויי ער אין הייטשטאָר, אינאונד דעפוטירטע אונד היימאט אייגענע נעכטע אונד זיך העפּאן אין איינענעם פּירמאנען פּער- שאפּטע האט, אבער אין אונזערעם יאהר-אונדער- טע, וואַ שאַן אונד ווערענע קאָנע געשטירעט וואַרדען אונד עס קיין וואַלענע, דאס אַך דער איינענאָהען-קאָנגרעס אין פּירזינענע ענדע נעכטע- מען האט, דעם מאנע אים נעמליך דאס נעלד איינענאָהען, ער אַללע דאָהער דיעזער טאנע נאך מאַסקו (רוסלאַנד), אים ביא איינע דאָר- טיגען באַנק אין אַליהען צו ערשטונדעליך, דאָך דיא באַנק וואַר דעמאָל פּאַרזיכטיג, אונד דער איינענאָהען-קאָנגרעס מיטען ערשטען טאָגען נאך פּערעסבורג אבזינען, דאס וואַר אבער נאך נעם נענען, אלס הערד שטראַסענע אין פּערעס- בורג אים דעם זאנאן איינענע, וואַרדע ער פּאַר דער פּאַליטיא אונד איינענע פּערעסבורג וואַ עס הייסט, האבע דיא ערעהנטע מאַסקווער באַנק נאך פּערעסבורג טעלעגראַפּירט, דאס מאן איהן איינענאָהען וויי זא לויב נאך זינער אב- זיינע בערעכטע, דאס וואַ פּאַר אַללע שאַן פּירער אים העכט פּירע נעלד (בעשווענדיגס וואַרדע) - דיעזע פּערזאָנליכע מאכט אין דער: אונזען וועלט, וואַ דער זאנע שטראַסענע בעקאנט וואַר איינע- היינענע איינענע, עס ווייך דאָהער אַך איינע- דען געשטענען לעזערן איינענעסאָט זיין אים דעם לעבען דיעזע אונזענאָהעליכען מאנעס מאן- כעס ציערפּאַהרען.

דיעזע מערקווערדיגע מאן איז אס 20 נאָי- עמבער 1813 אין דעם ארעט נידענבערג (פּיר- סען) פּאַר יודישען לערערן געבאָרען, זיין פּאַטער שיקטע איהן אלס ער 12 יאהרע אלט וואַר, צו זי- נען פּערזאָנליכע נאך לאַנדאָן, דאָר אַרבייטעטע ער אין איינעם קאָמפּסיאָנע-געשעפטע, ער ציינעט זיך וועה טהענען, אונד ערער לעבעטע דען קלי- נען ב'ר'ך ה'י'ש שטראַסענע, אונטער

וועלכעם נאמען ער אים וועט בעקאנט וואַר, דאָך דאָס (ליק) פּירערטע איהן אלסבאָר אויף איינע וועהר געפּערעליכען ווען, ער שעמטע זיך נעמליך מיט זינער יודישען ערלייאן אונד זינעם יודישען נאמען, ער טיפּטע זיך דאָהער אונד נאמעט זיך נעם מעהר בירד הויש זאָרען בעטהעל הענדי שטראַסענע, שפעטער אונד ער צייטונג-שרייבער געוואָרען אונד אַרבייטעטע פּיר פּערשענדיגע ענליכע בלעטטער, אַך דיעזע בעטהעל הענדי זאנעט איהם ווענען צו וועסבאָל ער איינע יאה- דע אלס אונטע פּיר פּערזיכטיגע-געוועלשאַפטען (אסעקוראַנצען) הערזומרויטע, דאָך פּאַר אַלל דעם האט ער זיך קיין פּערמאנען ווערענען קאָנען, אים יאהרע 1848 נעם ער נאך אַמעריקא, וואַ ער זיך וועה פּירזיכטיג אונטערזיכט ארמולען ענענע- דען מיטען, דאָך אין דיעזעם ארעט פּירזיכט- לערערע שפעטער שאַן דאָסאלס דער גראַטע געשעפט-מאָן, איינעם טאנעס נעם אין שפּע מיט שניט-וואַרען אויף דעם בערע אונטער, שטראַסענע, דער קיט איינע נעלדען אויף אַך-ראַנאָבע האַטטע קיפּטע דאס שפּע מיט דען שניט-וואַרען אב אונד געוואָן דערוועהן איינע וועה גראַטע סומע, נון קערטע ער ווערען נאך לאַנדאָן צווייך, וואַ ער דער ערדאָקטער איינע גראַטע פּאַליטישען צייטונג וואַרדע, אבער דאס צייטונג שרייבען אונד איינע וועה מיהזאנע ארייט- ער פּערליעס דאָהער ווערדע לאַנדאָן אונד הייזטע נאך בערלין וואַ ער ערעהט אונד איינע גראַטע אסעקוראַנצע-געוועלשאַפט וואַרדע.

אבער אַלל דאס געניטט איהם נעם, דיא וויי נעלד-ניין איינענענטליך וואַר, ערעס אים יאה- דע 1861 אונד עס איהם גענוגען אין איינענע- מען צו בענינען, וואַרדע ער אַמטער גראַטע אונד גראַטע וואַרדע, ער געלאַנגט נעמליך ביא דער פּירזיכטיג דענווענען דיא בערעכטונג פּיר דען ביא איינען איינענאָהען, דיעזע בערעכע- נעם פּערקייפּטע ער אן איינע הייבט געוועלשאַפט אים איינע איינענענע סומע, ער וואַרדע דער געווענע פּירזיכטיג פּירזיכטיג אונד איינענע אים איינענע אין מיליאָנען, דיא ער נעלד אין דער טאנע האַטטע אונטערזיכט ער אויף איינענע האנד דען ביא פּער- שיעדענער באַנקען אין פּירזיכטיג, אַך דיא אינא- ווייט נאָך-טאָנאָן אונד דיא ריזענען באַ- נען זיך פּאַר שטראַסענע הערענשטעלעט וואַר- דען, - דאס מערקווערדיגע ביא אַלל דעם איינע דאס שטראַסענע דען ביא פּאַר באַנקען אין פּערזיכטיגען לענערן אונד שטאטטען אויף ארבעט און דעם אונטערזיכטען האט און דייטש- לאַנד, געלאַנד, אינאונד אונד ריזענען זיך צו גלייכע ער צו אים איינענאָהען ענטשטאנ- דען, אונד אללע דיעזע וואַרדע פּאַר דיעזעם איי- נען מאנע בעקאנטען אונד איינענענע, אַללעס שיינעט אבער זיין נליק: אַללעס זאנעט: וואַס דיעזע שטראַסענע אַרבעט, ווייך נאָרד" אין בערלין האט ער זיך מעהרערע פּאַלאַסטע ביינען לאַסטען, אונד קיין מיניסטער, קיין גראַטע קיין פּירעס קאָנעט זיך זאָרד ווערען לויקס ערליכען, אלס שטראַסענע וואַר זינע פּאַליטיע, ווען מאן אבער זא רייך אייז, דיא אייז מאן יא אַך אין גראַטער פּאַליטיקער, ער איז דאָהער קיין וואַנזער, דאס שטראַסענע אויך אין דען דייטשען וויסענשאַטע אלס דעפוטירטער געווענענע וואַרדע וואַ ער נע- בען דאָשהילד זינען פּאַרטיי איינענאָהען האַט, דאָך דאס נליק היינעט עבען נעם עוונ, שאַ אים הייטשען קריגען פּאַר 1870 - 1871 האט שטראַס-

נאט איינע ברענע צו שרייבען. פאר עטווא 3 יאהרען
 טראף עבענפאלס אין בריעק און ווען אין ווא-
 רוים אין עלטער דאס שרייבענאכטיגס רעהילע-
 שטען דאס אהער וואן אים שרייבענאכטיג קראנק דאר-
 ניערערלייגע. דאס עלטערן ווארען דערבער נא-
 טירליך טיף בעשטערעט. אונד ווארעטען מיט
 גראסער שפאנעט און איינע נייע נאכריכט. דאך
 איינע צייט לאנג הארטען ווא פאס צישטאנדע איה-
 רעס וואהנעס ניכטס. ענדליך קאם וועדער אין
 בריעק, דאך ניכט פאס וואהנען ווארען פאן דעם
 אבען ערוועהנטען איהלעס מ'ע. דער בריעק
 ל'טעטע: איינע איינזיער וואן לעבטאכטיגס מעהר
 אין פ'עמער ערדע ליענט ער בעראבען. איינע
 הייטע ווען, דאס ווער אין נען-יארק ווארען
 ווארען ביא ווער 'לייז'. און קאן איד ניכט
 טראסטען, דען איהר האבט איינע ווער
 נ'טען וואן פערלארען. - דאס נאנע פא-
 מליע ווארדע פאן ווער טרויערנאכטיג נא-
 טירליך טיף בעשטערעט. מאן זעטעט זיך
 'שבעה' אונד היעלט ארדענטלעכע דא פארנע-
 שרייבענע טרויער. נון איז עס ווער נאטירליך,
 דאס דא פאמיליע ניכט מעהר האפען קאנטען
 און טיף בעשטערעט. און היינע ווערעט נאך
 צו וועהן. - דאך פאר וועינען טאנען וואסען
 פאטער מיטער אונד קינדער דעם אבערס אין
 איהרעם צושטענד. ווא בען מיט שווינען דער-
 צען פאן דעם אין אמעריקא פערשטאכענע דוד
 באסקאוויטש שראבען. מאכע טרויער ראלטע
 און איינער דען גרויסן בארט דעם גרויסן פאטערס
 אונד איינער דאס בריעק ענוכט דער ענוכטען
 מיטער. פלאטעליך קלאפטע עס אן דער טויר
 אונד אין האכעוואכענע, שטארקע אונד נע-
 זונדער מאן טראט אים צושטען היינע. - דוד
 איהרעם 'דוד לעבנע' היעט אין פ'עמער איינער-
 ראשונ דא נאנע פאמיליע. פאטער מיטער
 אונד קינדער אמאריטען אונד קוסטען דען איינ-
 קאמטענער. דער קיין אנהערד איהר אלס דוד
 באסקאוויטש אים ועלבעט דא פאמיליע בערויס
 פאר יאהרען 'שבעה' נעוועסען איז. נון ער-
 עהלעט דער היינעוואכענע דאס ער יאהר
 אים שפאלע קראנק וואר, יעדאך באלד וועדער
 נעונד ווארדען איהראן ער נען-יארק נענעליך
 פערליקע. ער ערהייעל עטליך איינע ווער טע
 אנטשעלונג און איינער וועינען יאהר-נענער
 אמעריקא און נאך קיינע פאסט אים וועסאלב
 ער זייט יענער צייט ניכט שרייבען קאנטען. וואס
 אדאלף מאיער בעשטיפט. ווא האט זיך דעוועלעט
 גלייך ביא איינער אונד איהר אונד קעטעט נע-
 דענעס באנדע אונדשטאכען. טאיער דאס וואר
 אים שפאלע איהר איהר אונד קעטעט נע-
 שטאלדען הייען מענען טיכטע ער נאטירליך
 דען דא טאיער דעעהאלב יענע איהר ראב-
 וועט ווארדען הייען ער נאך דא פאמיליע באס-
 קאוויטש הייען פאלטע טרויער-נאכריכט. דא פ'ע-
 דען נעפ'הע דער ערשטער זינד אונדשטאכען.

*** (דער יידישער דעפוטירטע**
דוד ארד הארן) ליענט נאך איינער נע-
פערליך קראנק, זייט נעסטערן האט דא קראנק-
הייט איינע בעדענקליכע ווערען נעמאטען זא
דאס מאן דאס איינערטע בעפ'רעכטעט.
דאס וועכטע בלאט ערשיינט מיטוואך.

געשעפטסבעריכט.

פ'עמער פרייע.
 קוקרין נייע, אב פ'עמס 10-20 נולד, אב
 באהן-שטאצאן 170-190 נולד, פער צאלל-צענטער אונד
 פער קאסט.
 האפער נייע 218-217 נולדען פער 30-פ'ער.
 נעכטע פ'עמער 220-235 נולד, מאלד-ווארע
 240-330 נולד, פער 72 ווענער פ'עמער.
 קארן 76-78 פ'ער, 3-318 נולד.
 ווייצען פ'ער אקטאבער 345-447, נולד, פער
 פ'עמער 495-499 נולד.
 האפער פער אקטאבער 230-232 נולד, פער
 פ'עמער 248-246 נולד.
 קוקרין פער מאי 262-265 נולד.
 מעהר פ'עמער פרייע, פער ווענער צענטער זאסט
 זאק, פריי אב פ'עמס 6 נולד, 10-18 נולד, 25 קר, נולד 11;
 12 נולד, 75 קר, נולד 12; 20 נולד, 11:30 נולד, קר, נולד
 10:14 נולד, 9-9 קר, נולד 9:15 נולד, קר, נולד 8:15 נולד.
 קר, נולד 7:17 קר, נולד 8:18 נולד, קר, נולד 18:1;
 4 נולד, 80 קר, פ'עמער קלייע 2 נולד, קר, נאכע קלייע 2
 נולד, 10 קר.
 הילונע פ'עמער נייע וויכטע באהנען 375 נולד.
 4 נולד, צויערעל 4/1 נולד, ליינען 4/1-7 נולד, ערסטען
 6 נולד, פער צענע, נייע מאן 14 נולדען בלויער 15 נולד,
 פער מעטען, הייער-ביין 380-4 נולד, פער צאלל-צענ-
 טירען (קאליע) 2-1780 נולד, פער 82 קר, ליינאטען 10%
 11- נולד, פער 150 פ'ער, האפאטען 3 נולדען פער 60
 ווענער פ'עמער.
 שפיריטוס נייע מעהאדע 36-36 1/2 קר, פ'עמס-
 העפס ווארען 37-38 קר.
 צוועטשקען, פרייט באשטיש פאס-ווארע
 10% נולד.
 צוועטשקען פ'עמס (לעקווא) 7-7 1/2 נולד,
 אונד שליטס (הלב) 29-29 1/2 נולד,
 רוב אל דאפעלע-פאפטיש 33 נולד,
 קנאפערין: אונדזשיש פרייט 21 נולדען פער
 קובעל.
 האניג, וואס-האניג 19% נולדען, נעלישער
 20-20 1/2 נולד.
 וויינישטיין האנערדיגע 35-36 נולד, ארדענער
 28-32 נולד.
 קלעוואטען אונדזשיש לוציען 29-31 נולד,
 פ'עמס של אכטפ'עמ-כארקט, ביא דעם
 אס 24 פ'ער, ד'ט הייער אכטפ'עמ-ווארען-מאקעס-וואר-
 דען פערקויפס 1098 אכטען דאס פאר פאן 145-287 נולד,
 965 קודע דאס פאר פאן 115-200 נולד, 185 מעלק-קודע
 דאס שיק פאן 80-195 נולד, 80 שיק שפע דאס פאר

9 - 18 נולד, רינדע לייש פער צענטער 25 נולד, קר-
 ביז 28 נולד, 51 קר.
 פ'עמער ללע, רייטש-וואללענע שאפעלע צו
 280-320 נולדען פער פאר, טעבישע אונד טירקישע
 הייעניע צו 125-140 נולד, באמאטער 135-150 נולדען
 פער 102 שטיק.
 קייטש-פעללע 80 נולד.
 הייטע ווי נאטייע: אונדזשיש קוד-הייטע 55-
 65 נולד, אכטעווישע טראקענע 56-66 נולד, קאלבעללע
 אונד קאפע צו 125-130 נולד, מיט קאפען 112-118
 נולד, אכטעווישע 81-12 נולד.
 לעדער, פ'עמער איבער 10-10 פ'ער, 104-106 נולד,
 איינמאל פ'עמער טעיען פאן 18-24 פ'ער, 104-105
 נולד, צוויימאל פ'עמער טעיען פאן 25-30 פ'ער, 102-
 103 נולד, דריימאל פ'עמער טעיען פאן 35-45 פ'ער,
 106-108 נולד, קוד-הייטע נעאנעטע פאן 12-13 פ'ער,
 135 נולדען טאני פ'עמער 145-155 נולד.
 קאלבלעדער מיטטלע 235-260 נולד, פ'עמס
 275-285 נולד.
 שאפואללע: פרייע וואכע ווארדע ווענע
 פערקויפט עס ווארדע בלאס איינע פאטישע טוואללענע-
 צען צענטער צו 118-119 נולד, פ'עמער 40 דאן 40
 צען טוויש-וואכעוואללע צו 43-84 נולד, אונד ענד-
 לוך 50 צען נעכטע-צאקעל צו 41 1/2 נולד.
 דאס ווייני-נעשעס ווארלעכע האסט, ווערשע-
 ער 2 - 2 1/2 פ'ער, וויכטיגע (לאקא) 2-3 1/2 נולד,
 ארדענער וויכטיגע און פ'עמער 6-6 1/2 נולד, 1874-
 אכטע לונדוויי וויכטיגע 6 1/2-7 1/2 נולד, ער ערשטעללעך
 וויכטיגע 7-8 נולד, 1874-ער אונדוויי 8-8 נולד, 1875-ער
 12-16 נולד, הייעניע 6-5 נולד.
ווענער פרייע.
 שפיריטוס: פרייט-שפיריטוס 36% קר.
 ווייניצען, פ'עמער 26000 צען פרייע איינער-
 ערעטע, באמאטער 34-35 פ'ער, 540-545 נולד אין ווען
 פער צען.
 קארן, נייע 58-70 פ'עמער 350-360 נולד, פער
 80 ווענער פ'ער.
 האפער אונדזשיש אונדווייטע אב ווען
 50-50 פ'ער, 320-320 נולדען פער צען.
 קוקרין אונדזשיש אב ווען פער צען 280
 3- נולד.
 נעכטע טראקאקישע און ווען 70-70 פ'ער, 385
 395- נולד, פער מעטען.
 ווייניצען פ'עמער, נולד 13-14 נולד, נולד 11
 12 1/2-13 1/2 נולד, נולד 11-12 נולד, נולד 9:25-10:25
 נולד, פער ווענער צען.
 קארן-מעהל, נולד 1:1 - 9:10 נולד, נולד 12:12
 12:12 נולדען פער ווענער צען.
 לאטש-ווענער פ'עמער 30-פ'ער אקטאבער 1875.
 טעבעטוואר 31 20 35 27 90
 נולדען 10 78 31 60 16
 נולדען 76 25 42 10 55
 פ'עמער פרייע: פ'עמער פרייע: פ'עמער פרייע:
 פ'עמער פרייע: פ'עמער פרייע: פ'עמער פרייע:

קורו-טאבעללע פאן 30 אקטאבער.			פרייט-טאבעללע.		
ק' 65	לאזע	ק' 65	פרייט-טאבעללע	פרייט-טאבעללע	פרייט-טאבעללע
16	103 80	163 80	3,20-3,15	0	81
27 25	5 51	5 51	3,30-2,70	72	82
16			2,55-2,35	72	83
110 50	9 04	9 04	2,30-2,25	30	84
56 50	9 04	9 04	2,60-2,65	פער מעטען	85
20 25	1 68	1 68	2,55-2,60	פער מעטען	86
24 75	1 47	1 47	2,10-2,10	30	87
78 10			4,15		81
78			4,95		82
102 50			2,62		83
			2,90		85
			2,46		86
					87
					88
					89
					90
					91
					92
					93
					94
					95
					96
					97
					98
					99
					100

בערן איינען גראסען שארען ערליטען. נאך משה האט ער אן דען רומענישען אייגענבאנען פערלא- רען. דא רומענישע רעניערונג אום איהם טערליך איינען פראצעס נעמאכט דער האט מעהערעט מיליאנען טהאלער קאסעטע. דאמאלס מיסטע ער שאן איינען פאלאסט פערקויפען. אים קיינע געלד-נאכט צו לויפען. וויט יענער צייט איז עס מיט איהם אימער אביעריס אונד אביעריס ביז צו זיינער פערהאפטונג אין פעטערסבורג.

אבער איין אינגליק קאסטע זעלטען אלליין. דא ווארס: אס הילות נפול... (נפול תפול) - בארד דא פערהאפטונג שטראסבערגס בעקאנט ווארדען ווען גוט צעבראן אין באהמען אים ווערעקע פאן 11 מיליאנען נעכטס זיינע וואגאנ- אינען אקאסאטיוו-אבאריקאן אים געטרעטע פאן 8 מיליאנען מיט בעטלא: בעלענט. אויך אבער ווען נאנעס פערמאנען אין בערלין ווארדען דער קא- קורן עראפעטען זיינע פאמיליע אום פאלסט נא- געבלעבען אבער מראשין דעם פארהאנדענען פערמאנענס היפטע נאך איינע ש'ל' ד' פאן 19 מיליאנען זיינען וואס עס הייסט זאלל שטראס- בערן ווערען פרייא געלאסען ווארדען ווען. דאך ווערד עס איהם נישט מעהר געלויבט זיינע שיינ- העלליען פארשונגען.

הערד שטראסבערג וואר אויך זעהר וואהל- טהעטיג אבער נישט א פאפולערער דאס הייסט ווען דא וועלט דאפאן וואיסטע: פאן מתן סתרה וואללטע ער נישט וויסען צום צייט דער אסט-פריישיגע הונדערט-נאכט אים אהרע 1869 ליעס ער פיר 12000 טהאלער האלן אן דא ארמען פערטהיילען. אים יאהרע 1870 ליעס ער פיר דא קריגס-פערוואנדעלען טענליך 10000 זעפען קא- בען ווייל דאס אללעס לייך אן דען זיינענען נע- שטאנדען אים יאהרע ווען רוס און אלס וואהל- טהעטיג בענעדיקטע ווארדען: ווען אבער אין ארמעריא יא זעכטס אין ארמעריא אנפעהרענדיגער א איהם ער קאסן דא וואללטע ער פאס נעבען נעכטס וויסען ווייל עס דאך נעמאנד וועהט. (אויך הוער אין פעטע עקסטרען וואלע זיינע לויטע וועלכע נור דאס זעהר וואהלטהעטיג זינד) ווען דא וויס- סען דאס איהרע וואהלטהעטיג אים פעסטער ללאך פערפאפענטליכט שטעהן אויך אים טעם- פער שטערן און פיעלע ווען דאס ווען לויט איה- האפען מי שטרך מאכט דאסער דאס לויטע איה- הען וויא פיעלע זא שטערן: אבער אים נעהווען ווערפען דא דא ארמען הייסט) - הערד שטראס- בערן האטען ביינאכע דאס גראסע פרייאט-ביב- ליאהעקע און פערטלאנד: 12000 בערע ווארען אן דעוועלבען אויך דאס אסט-פאלאסט נעכטען. דער פאלל פאס הערדן שטראסבערג ווערד זעטע

דער אללעגראסע קראך? נעאנאט. ער האטע פאסט זעכס הונדערט מיליאנען אין זיינע אונטער- נעהמונגען צו בעוועגונג. הונדערט-טויזענד ארביי- טער ווארען בייא זיינע פיעלען אונטערנעהמונגען בעשעפטיגטע.

אס מייסטען זינד היעביא נור דא פיעלען ארבייטער צו בעוועגונג וועלכע אין דען פערשיע- דענען פארברען שטראסבערגס בעשעפטיגט ווא- דען אין דען וואגאנ-אבאריקאן אין סובאט אלליין זינד היעדרוך אבער 1000 ארבייטער פאלאטליך נאנען פארלאזן? געוארדען. דער אסטער אום אימער דען ארבייטערן געראדע צו הערצ-צערהיי- טענד. טאן פרישעטע זאגאר איינען אייפשאנד דער ארבייטער דא עכט וועט און דען ווינטער העראיינטיג אונטע בעשעפטיגט אונד אהרע בראד געבלעבען זינד. דער ווינטער-מיסטער לאס ס'ער אין ווען נאם אהרע דען בעהאלטע דען בעפעהל- אללע פערעמדען ארבייטער דען ביהעריגען שטראס- בערן ווען פארברען פער שום און איהרע היי- מאכט צו שיקען וואס דא איינזייטיגען ארבייטער בעטרעפטע און ווערדען זיינע ארשטאפטען, ווא דיאוועלבען אייגענליך ווארען פערפאפענטלי- פיר איהרע געהאלטען צו זארגען. פיינליך פראנט עס זיך העכט: וויא לא נ'ע דען זאללע ארשטאפטען פאס שטאנדע ווען ווערדען, איינע נאנען שאאר אים ארבייטערן מיט ווינטערן אונד קינדערן איינצהאלטען?

דאס איז דאס ענדע פאן איינע גראסא- מינג אונד לאנזעהרען שיינענדיג. נישט בלאס דער שיינענדיג זעלבסט ווערד און דען אברונד געשטרענגט זאנדערן מיט איהם הונדערטע אונד אבער הונדערטע אונטערנעה- פארמאנען אמיילענ-אסטער! בערנאנען שטראסבערג איינזייטיגע און וועל- בערנאנען לונדער מיט ב' ה' ז' ע' ז' ד' ווערד געאנטיקטע איהם און איינער געוועהלטהעטיג ווא איהם ער נאחט איינע געוועהלליכע שטייג אונד שטייג איהם דעוועלבע ביז צום שפיטע היינט. דאן האט ער דען איינער טהייל דער איינער אב געשטעלט אונד זעטעטע איהם אבער אן אים ווי- טעג איהם איינע זעטעטע צו קאנען דעם טהייל מיט ב' ה' ז' ע' ז' ד' ז' ווארען, ביז ער אבען אויך דעם מאנדע יאר. נאנען און מאכט עס דער איי- זענמאנען קאניע ער אונטערנעה און געשעפט אינד שטעטע און דאסוועלכע ווען געלד היינט. נון ווארטעט ער נישט ביז דעוועס געשעפט צו ענדע וואר, זאנערן אונטער זיך אויך דאס אונטער- נעהט געלד אים און זיינעם צו אונטער- נעהמען. האטע ער אויך אין צווייטעם געשעפט דא בארעט ער ווערדע אויך דעוועס געלד אים

אום איין דריטטעס צו גינדען. זא נונע עם אימער אונד אסטער פארט. יע מעהר אונטערנעהמונגען דער מאנען האטען דעסט מעהר שווערן מאכט ער. דא איינזייטיגע לויבטע נון דעוועס מאן מיט דען צאהלרייכען אונטערנעהמונגען וויא אויך אונ- געהייער וויך. אונד דאך האטע ער נור זא פיעל פערמאנען און דאס פערשטע זעשעפט צו גינדען אללע אברעגען ווארען נור שווינעל. נאנען זא וויא מניכעווען דאך נישט אהרע אייפערטע שטיינען קאנעטע, אלס דא לונגע זיינער לייטער וואר. - אבער דער איינע האט זיך אויך דען מאנד היינטיגע לונגען, דער אנדערע אבער אויך איינע האפע שטעלונג אלס פיעלפאכער מיליא- אונד. דער שווערן מיסטע דאזער קאממען: ליי- דער זינד העכט אויך ארמע, איינזייטיגע פאר- ליען אים איהרען לעטצען פלענען, אים בעשעפ- טענע אונד בראד געקאסען.

פערשידענע נייאניקייטען.

דער נייע מיניסטער-רע- זידענט טימאס האט פאן ווען וועהלען אין דערבערען איינע זעהר שמויבעלדיגע בע- לינגענס-ארבעטע פעהאלטען. דעווע צושריפט לייטעט אונטערנעהמונגען אונטערנעהמונגען: איינער עקסעללענע, הער קאניטעב-אונטערנעה- מיסטער-פעדעווענט דא מיטוועלדער דער דעב- העינער ליבעראלען פארטייא האבען שאן צו יענער צייט דען טאן מיט פיינעס פערטרויען געפיערען אן וועלכעם איינער עקסעללענען איי- פערמאנענט דער ביהען דאסען לאנדעס-פארטייען בערענענדיגען. ווארד עכען דא פארטייא- ניסטע ליבעראלע פארטייא ענטשטאנדען זינד. - דעווע פארטייא בערענעט איהם מיט פיינען זי- נען טאן אן וועלכעם איינער עקסעללענען וויך דאס פערטרויען זיינער מאיניסטע און מיניסטער דעם אונטערנעהמונגען ווארדען. דאס ווערעס איינזעטענען עראייניסטע האבען דאס פער- טרויען ער זיינען דעווענע נישט פערקוינערט, זאנערן נאך ערהאטט אונד פערטעהרט. בען אים ווערען געווען געוויסטע אונטערנעה- דע דען האכסטען גאר, אלס ווער פערנאח- טען, דאס איינער עקסעללענען זענען מיניסטער-פעדעווענטען עראנעט ווארדען. אונד לעסער דעוועס זיינען עראייניסטע ווער וואר אונטערנעהמונגען מיט דעם איינזייטיגען אונטערנעה- מונגען אנהענגליכקייט. איינער נייאניקייט דא- צוויינען אונד אונטערנעהמונגען זענען ע- ש'ט צו זינד צו פערזוכען ווער טהון דעס אבער ווערען אונטערנעהמונגען נאך ניעם ווען דאס קאנען קענען.

וויא אויך זאנען (זאנעט טולקאך) זא אים עס. אונד נאכט פערמאנען טיך ווען עס נישט וואר אים אויך האבע דען הייליגען דאזיגן דען שווע-נאכט פאן פראנץ וויך. איינער דעם קאנעט דעם קאניס פיליס אונטער- שוועבען נעמען - אונד נור דארויך האט דעווער קאני פאן פראנצויזן אונטערנעהמונגען בעווענט. - אונד ווען דא דען הייליגען דאזיגן נישט נעמען האסט זא וועלכעם דא בלינד ווערדען? זיך דער נעכטן איהם ווערענען א ס'ב' א' ז'.

וויא וויא אויך דורך זייער דא שייפט דא קעטער ווען דא נישט אן דען שווע-נאכט פראנצויזיס נליבטס וויא קאנעט דא אן דען שווע-נאכט ענגלאנד נליבטען? - אויך נליבטע אן אונטערנעה שווע-נאכט אויך נישט דען זאכט ווערע אונטער קאני נישט געשלאגען ווארדען? - נעג. דין קאפ אים נאנען פערנאנעלט. דען אויך נליך ווארענען ווערדען וויא ווערע עס דען אונטער- מאנליך וויא קאנעט עס דען זאכט געשעהן. דאס דא ענגלענער פאן דען פראנצויזן פליכטענען?

רוסטע זינען! האט דען נישט אויך אונטער נייע קאני ריכארד מיט פיעלע ענגלישען בארענען מיט דען פראנצויזן צוואסטען נענען דען אלשען קאני היינריך נע- קעמפעט דא וואסטען זא אויך ענגלענער נענען ענג- לענדער. דא וואסטע דאמאלס, אלס דא דען הייליגען דאזיגן זאכטעס, ווער אונטערנעהמונגען וויא ווערע זא ווען און נור נישט דען קרונ ווען שאנען ווערדע זא העכסטעס דא איהן לייך אס קאסען.

פאללעטאן. דיא יודען אין ענגלאנד.

(19-18) אים וויקטוריא-היינען.

אין בערליסטער קאניע זאנע איינמאל וואס אויך פאן מיניען מיניסטען נישט עפארדען קאני עפארדע אויך אים וויקטוריא-היינען! - אונד ער בענאט זיך אויך אפ אפ וויקטוריא-היינען אום דאזיג פאן דעם פערמאנענטען טינג- קענען נעווערל צו עפארדען, וואס אייגענליך אונטער דעם פאלקע פארנעט - אין דעוועס קאסעלע מיסטען ווער אונס אויך דען פארנענען אונד געשעדיגען אין איינע וויקטוריא-היינען בעשעפטיגען דא אונד ווערדען פיעלע בעלעהרונגען אונד אויפגעווענגן אבער דען צו שטאנד דער דאמאליגען פערמאנענטע עפארדען ווערדען.

אין איינער נאכטען אבער דייכעריגען אונד פויסטען שנק-שונע און איינער שיינע שטראס לאנדאנס ווא- דען אללע בענקע אן דען לאנגען טישען מיט בוינען בע- וועטע, פאר דענען בער-קריגע אונד ווייט-פאלשען נע- שטאנדען זינד. דאזונטער ווארען אויך בוינען-פערדען אונד בוינען-ווייבען. וועלכע שיינענדיגען האבען דער וויסטע נעאנאט אונד דאס ווילדע געלעכטער דייטשע דארויף הין דאס דאזיג דאס מיניסטען געווערל אום דען אונטער- טען פאלק-פאלאסטען פערמאנענטע אים פיעלע היעווער אבשיינליכען מענגען האטען אויך דאסען קרייזן אויך צו דער נעכטן שולשען וואס דארויף דייטשע, דאס זא צו דען קרייז-פארדערן געהאפען וועלכע נאך ווישליש אין דען

קריגע צוהען זאללען. פארשונענע ווארדע נאך ניעם ווען אונד בוינע נעווענען, אונד דער ווייטע, דא קעללעך אונד דא בערענטען האטען נישט נענען הערען. אים דא קריגע אונד פלאשען פאן ניעם צו פיללען.

דאס איז הייסט נישט מעהר צום איינזייטיגען זיך אויך קעללעך, ווען דאס זא פארשונענע פאללע אויך פאן דען פויסטען.

הען פילפילען! דיעס דער צווייטע וויא פאר- דאס דא איינמאל שטראס צו טהון בעקאנט וואס איהן וויכטיגע טאן נישט ווערע טאן בעקאנטען און איינען טייען קאני: הייסט נישט עס פיעל צו ערצהלען אונד פיעל צו הארען? האך אונטער נייער קאני ריכארד לאווע- הערן!

יא, דא קאנעט לייכט לאפען אן דעם טישען אן וועלכעס דא בערענעסן זעטע נישט נ'ק'ל'ה, דאס אונד דור אויך נאכמיל, אין שווייז אונד אין ריפער- דער ניעס דור דאס ביער אין זינע קעהלע, דאס דא וויכטיגע דאס זיך דא טהעמען און אונד לעבען אהארען וויא דאזיג אונטער קאני היינריך (ריכארד'ס אסטער) פאס קאני פאן פראנצויזן פארנענען ווארדען - וועהט דא דאזיג דען שווארצען היינען וויא ער דעם נ'ק'ל'ה ל' א' ז' קריגע ווער נישט, דאס ער נור פארשונענע קרונ- פאלק ווערען אונטער קאני ריכארד פאן לאווענעווערן?

דיע יעטעס היינען מיט פאסטער שטימען. (דעווען היינען